

Dileme

DILÉMĂ ~e f. 1. log. Judecată care conține două soluții contrare sau contradictorii ale uneia și aceleiași probleme, dintre care trebuie aleasă una, deși ambele duc la același rezultat. 2) Situație în care se află cineva când trebuie să aleagă între două posibilități cu perspective (aproape) identice; alternativă. /<fr. dilemme, lat. Dilemma Sursa: NODEX (2002)

■ **Cercuri de lectură și/sau Cluburi de lectură?** Intr-un formular de înscriere pentru una dintre secțiunile Lecturiadei, un cerc cu vechime de data aceasta apărea ca Clubul de lectură al școlii X. Primul impuls a fost să fac corectura, dar pe urmă m-am gândit că probabil nu a fost o scăpare, ci, în timp, noilor generații de elevi, li se va fi părut că sună mai modern „club”. Acum 15 ani, când am lansat programul „Cercuri de lectură” cu o componentă practică și cu una de cercetare-acțiune, termenul își avea justificare nu numai în tradiția cercurilor de lectură din școli din perioada interbelică, ci și în terminologia didactică internațională. Cluburile, de dată mai recentă, sunt, în general, creația editurilor. S-au născut atunci când și editorii români și-au dat seamă de marele potențial al pieții de literatură pentru copii și adolescenți. Principalul lor scop este promovarea cărților proprii. Cercurile experimentează o lectură diferită de cea școlară, justificată teoretic de cercetări recente în teoriile lecturii; țelul lor este să provoace o schimbare de substanță în abordarea literaturii în școală, dacă nu la nivelul sistemului, atunci măcar la „firul ierbii”, la nivelul profesorilor. Dar, fiind activități făcute prin voluntariat, la un moment dat interesul coordonatorilor poate să dispară sau să fie canalizat spre propriile proiecte. Deci trebuie să admitem că trec și ele printr-un proces de schimbare. De altfel de câțiva ani noi înșine în cea mai importantă secțiune a lecturiadelor, portofoliile tematice, ne adresăm nu numai cercurilor, ci și cluburilor/atelierelor/cenaclurilor, deci oricăror grupuri de

elevi interesați de lectură și care au potențialul să o promoveze printre colegii lor.

■ **Lecturi în oglindă, Lecturi în cercuri, Lecturi în clasă și/sau Digilecturi?** Primele sunt rubrici ale revistei care există încă de la început. Ultima, Digilecturi, a fost introdusă din anul acesta. Scopul ei este să atragă atenția asupra temei Lecturiadei 2019, literația digitală, temă asupra căreia ne vom concentra interesele în perioada următoare. În numărul din martie, în această rubrică am publicat un articol despre pregătirea unui festival de book trailere prin care se propunea elevilor promovarea a 10 cărți românești apărute recent. Boovie a avut loc în mai și a fost un succes. În numărul acesta, o profesoară scrie în tandem cu o elevă despre felul în care au pregătit și aplicat Digiproiectele „O povestire pentru fiecare”. De altfel, animația, vlogul, blogul, pagina de facebook, prezentările PowerPoint, jocul video (minecraft) au fost mijloacele folosite de toți elevii/cercurile care s-au înscris la această secțiune. În această rubrică nu ne propunem să ne oprim doar asupra schimbării obișnuințelor de lectură și a urmărilor intervenite, ci ne vom îndrepta atenția asupra capacității de a folosi mediul digital în scopul unei lecturi active și creatoare, indiferent dacă cartea este în format clasic sau electronic. Se va susține pe viitor ca independentă o astfel de rubrică? Nu știu. Deocamdată cred că e bine că atrage atenția profesorilor/consilierilor asupra facilităților imense pe care le deschide tehnologia digitală pentru îmbunătățirea și rafinarea proceselor de lectură.

■ **Premianți/Admiși?** În 2006, în al doilea an de funcționare a „Cercurilor de lectură”, s-a simțit nevoia unor întâlniri ale „cerchiștilor” (elevi și consilieri) din aceeași localitate sau județ. Întâlnirile, un fel de „gale” ale lecturii, aveau loc la sfârșitul lui mai și au fost numite lecturiade. Din 2009 au devenit tematice și au căpătat amploare la scară națională. De acum urmăream formarea unei rețele

active de cititori, profesori și elevi, la nivelul întregii țări. Întâlniri anuale, lecturiadele erau și un bun prilej de ne face cunoscute obiectivele de etapă în programul „Cercuri de lectură”. Din 2012, pentru a avea o vizibilitate mai mare, le-am înscris în CAEN (Calendarul Activităților Educative Naționale), proiect al Ministerului Învățământului. Pentru aceasta a fost nevoie să ne conformăm specificului activităților de acest tip. În afara secțiunii destinate cercurilor, am introdus una la care aveau acces toți elevii. Nu voiam însă să renunțăm nici la specificul lecturiadelor, ceea ce s-a dovedit destul de dificil. Dar, înscrise la secțiunea concursuri, inevitabil, am ajuns la ierarhizări și premii, tocmai ce doream să evităm, știut fiind stresul și ambițiile generate. În cazul nostru premiile constă într-o invitație de a participa timp de cinci zile la o întâlnire care funcționează ca schimb de experiență, pe de o parte, și ca abordare a temei mari dintr-o altă perspectivă, pe de altă parte. Nu a fost contestată niciodată selecția (criteriile țin de o evaluare nonformală – respectarea temei, originalitate, coerență etc.). Mai greu a fost să convingem că toți invitații la etapa finală fac parte dintr-o comunitate de cititori cu drepturi egale, indiferent de vârstă, școala de proveniență și de calitatea de „cerchist” ori „consilier”. Din 2016, cu o intenție ușor ludică, am numit întâlnirea din septembrie de la Cluj „Școala solomonarilor lui Solomon Marcus” și ne-am făcut mai vizibilă intenția de a îmbina regulile stricte de educație ale vechilor solomonari cu cele 10 nevoi ale educației despre care vorbește Solomon Marcus. Iar fiind vorba de o școală, am înlocuit premiile cu probele pentru admitere prin care „măsurăm” nu rezultatele imediate, ci perspectivele, intențiile, potențialitățile. La o astfel de școală care durează „șapte ani” își au locul pe lista admișilor de la 6 la 18 ani și „invitații speciali pentru prima participare”, și „ambasadorii pentru continuitate”.

Monica Onojescu